

Kpl 2,

Talous on globalisoitunut

S.14-19

Suuryritykset

- Suuryritykset ovat usein monikansallisia: toimintaa ja tuotantoa on monissa eri maissa. Ne ovat virittäneet tuotantoprosessin äärimmäisen tehokkaaksi:
- Tuotanto siirretään sinne, missä se on halvinta.
- Valtaiset tuotantomäärät johtavat skaala-eli mittakaavaetuihin.
- Suuryritykset pystyvät siten myymään tuotteita halvemmalla kuin paikalliset yritykset ja investoimaan samalla rahaa tuotekehitykseen ja mainontaan.
- Suuryritykset kestävätkin tilapäisiä ja paikallisia tappioita. Monilla mittareilla ne ovat pieniä valtioita suurempia taloudellisia toimijoita.

Suuryritykset

- Suuryritykset ovat saaneet lisää vaikutusvaltaa globalisaation myötä.
- Verosuunnittelu on suuryrityksille tavanomaista. Ne siis suunnittelevat toimintansa siten, että voivat maksaa mahdollisimman vähän veroja.
- Suuryritykset ovat alkaneet korostaa yhä enemmän yhteiskuntavastuuta, ainakin mainonnassaan.

Suuryritykset: yhteiskuntavastuu

Taloudellinen yhteiskuntavastuu

- Ei korruptiota tai harmaata taloutta
- Verojen maksu siihen maahan, missä yrityksen toiminta on

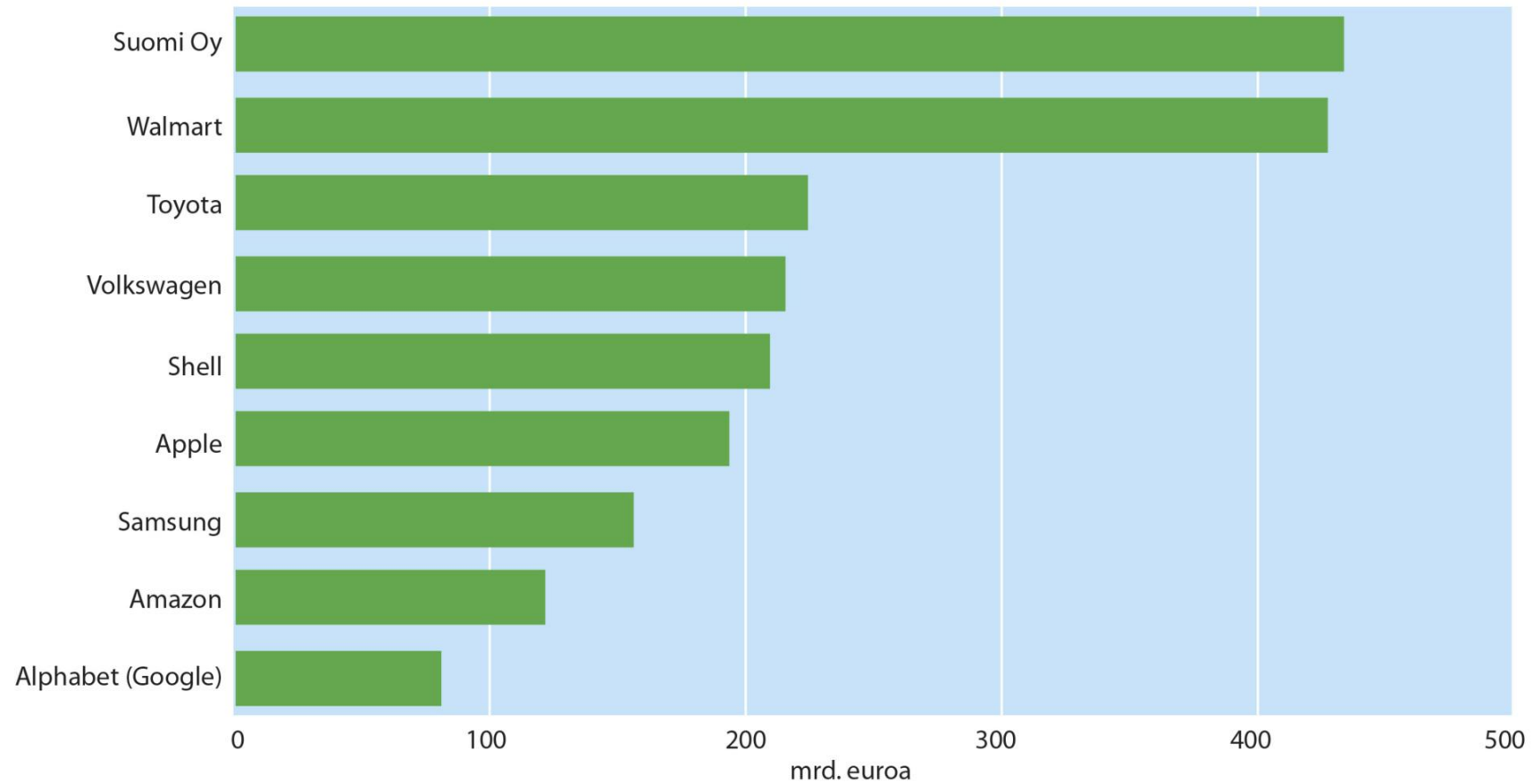
Sosiaalinen yhteiskuntavastuu

- Ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja työntekijöiden oikeudenmukainen kohtelu
- Reiluus asiakkaita kohtaan: asiallinen markkinointi ja turvalliset tuotteet

Ekologinen yhteiskuntavastuu

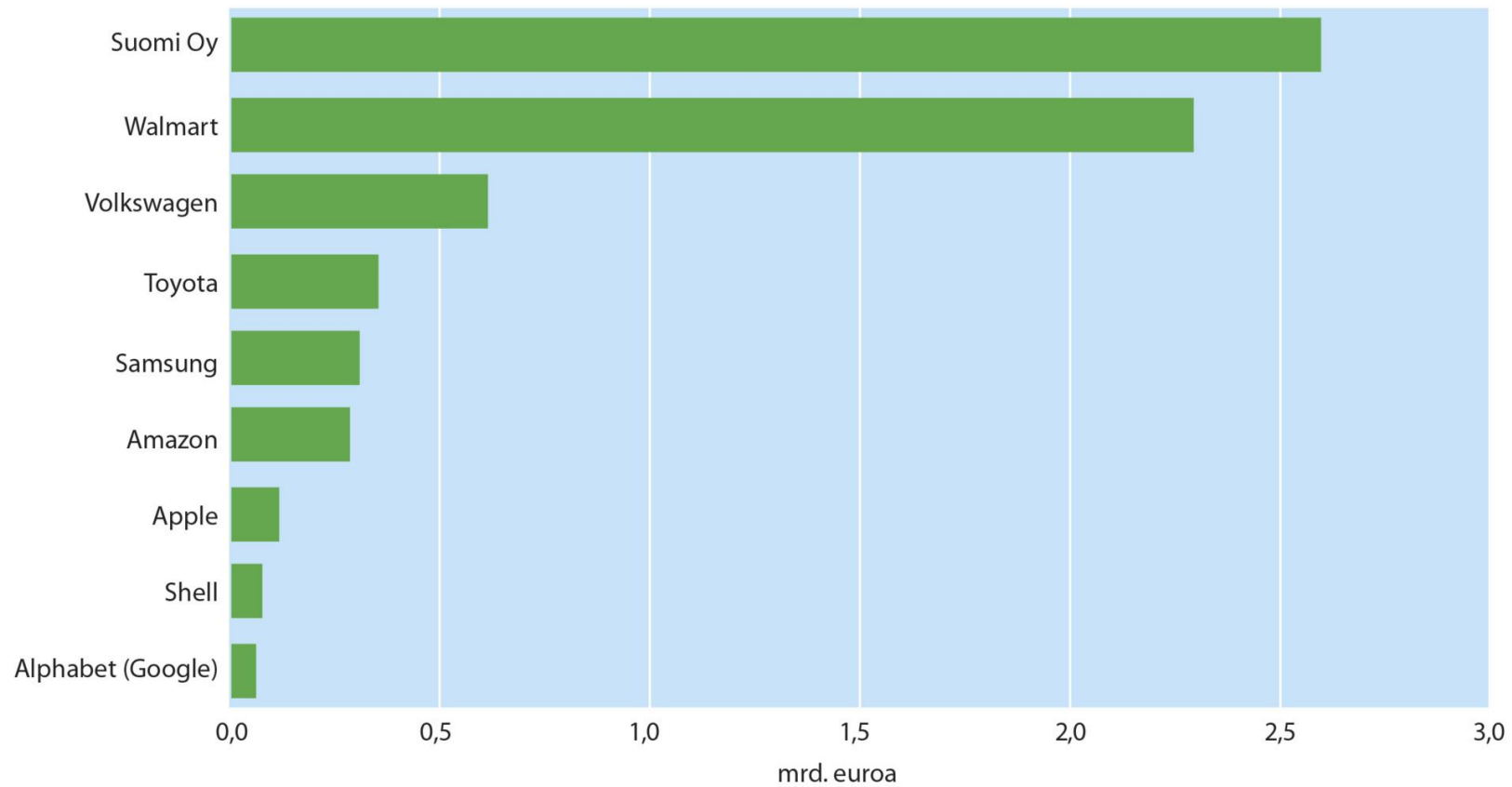
- Ympäristöhaittojen minimointi
- Energiatehokas tuotanto
- Vastuu tuotteen koko elinkaaresta (tarpeiden kartoitus ja ekologinen suunnittelu, raaka-aineiden hankinta, tuotanto, energiankulutus ja päästöt, valmiin tuotteen kuljetus, ylläpito ja energiankulutus käytön aikana, loppukäsittely eli kierrätys, uudelleenkäyttö tai jätehuolto)

SUOMI OY JA MAAILMAN SUURIMMAT YRITYKSET (LIIKEVAIHTO, MRD. EUROA)

Lähde: Tilastokeskus, OECD, ADIMA-tietokanta

SUOMI OY JA MAAILMAN SUURIMMAT TEKNOLOGIAYRITYKSET (TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT, MRD. EUROA)

Lähde: Tilastokeskus, OECD, ADIMA-tietokanta

Suuryritykset

Mikä tekee yrityksestä suuryrityksen?

Yritysten suuruutta arvioidaan esim. seuraavilla mittareilla:

- markkina-arvo (pörssilistatun yrityksen arvo julkisessa kaupankäynnissä)
- liikevaihto (yrityksen myyntitulojen summa, josta vähennetty alv)
- liikevoitto / tulos (liikevaihto - yrityksen kulut ennen veroja)
- varallisuus (yrityksen varat - velat)

Suuryritykset

Maailman suurimmat yritykset

Markkina-arvon mukaan viisi maailman suurinta yritystä vuonna 2021 olivat Apple, Aramco, Microsoft, Amazon ja Googlen omistava Alphabet. Linkki:

<https://www.visualcapitalist.com/the-biggest-companies-in-the-world-in-2021/>

Suurimmissa yrityksissä korostuvat siis teknologia, kaupankäynti ja energia.

Sadasta suurimmasta yrityksestä peräti 59 on yhdysvaltalaisia. Yhteensä ne koostavat 65 % sadan suurimman yrityksen markkina-arvosta.

Talouden globalisaatio

= hyödykkeiden, pääoman ja työvoiman vapaa liikkuminen maiden välillä.

- Hyödykkeillä on maailmanlaajuiset markkinat ja ne voidaan valmistaa missä tahansa
- Kuljetus konteissa, rahtilaivoilla
- Lokalisaatio = globalisaation vastakohta; pienimuotoinen tuotanto lähellä markkinoita

Talouden globalisaatio: Verkkokauppa

Verkkokauppa

- Verkkokaupassa ei ole valtioiden rajoja
- Jos esim. suomalaiset kuluttajat tilaavat paljon ulkolaisista verkkokaupoista, Suomen kauppataase (viennin ja tuonnin erotus) heikkenee
- Viime vuonna (2024) Suomeen tuli EU:n ulkopuolelta 28 miljoonaa pakettia, niistä 98 prosenttia Kiinasta. Koko EU-alueelle sen ulkopuolelta tuli 8 miljardia pakettia, 22 miljoonaa päivässä. Pakettien sisällön keskihinta oli noin 6 euroa, mikä oli ilmastonkin kannalta järjetöntä, kommentoi MTV:n Viiden jälkeen ohjelmassa vierailut Kaupan liiton toimitusjohtaja Kari Luoto.
- Tulli on arvioinut, että EU:n ulkopuolelta Suomeen tulevien pakettien määrä nousee tänä vuonna (2025) 50 miljoonaan, Luoto huomauttaa.

<https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomalaisten-temutus-lahdossa-taysin-kasista-50-miljoonaa-pakettia/9261492> (Julkaistu 26.11.2025)

Syventävä tehtävä

Lue Tilastokeskuksen tutkijan artikkeli ja vastaa kysymyksiin.

1. Mille aikavälille globalisaation kultakauden sanotaan sijoittuvan?
2. Kuinka globalisoitunut Suomi on suhteessa muihin Pohjoismaihin?
3. Millä tavoin koronapandemia vaikutti globalisaatiokehitykseen?
4. Selvitä, mitkä muut tekijät ovat vaikuttaneet globalisaatiokehitykseen 2020-luvulla

Syventävä tehtävä: vastauksia

1. Mille aikavälille globalisaation kultakauden sanotaan sijoittuvan?

Neuvostoliiton hajoamisen (1991) ja finanssikriisin (2008) väliseen aikaan.

2. Kuinka globalisoitunut Suomi on suhteessa muihin Pohjoismaihin?

Suomi on vähemmän globalisoitunut kuin Ruotsi, mutta EU-jäsenyyden ansiosta enemmän globalisoitunut kuin Norja.

3. Millä tavoin koronapandemia vaikutti globalisaatiokehitykseen?

Pandemian arvioidaan hidastavan globalisaatiokehitystä ja kääntävän suunnan kohti omavaraisempia ja itsenäisempiä kansallisvaltioita.

4. Selvitä, mitkä muut tekijät ovat vaikuttaneet globalisaatiokehitykseen 2020-luvulla.

Kehitykseen ovat vaikuttaneet esim. Kiinan vaikutusvallan kasvu, ilmastokysymykset ja Ukrainan sota.

Tehtäviä

Lue kpl 2, Talous on globalisoitunut, s.14-19

Tee tehtävät 1 ja 6, s.19